

Svatá Lucie noci upije

Tak tuto pranostiku jistě všichni dobře známe. Ale něco na ní nesedí. Noci se přece začínají „upíjet“ až po 21. prosinci, tedy po dnu zimního slunovratu.

Zmatek sem vnesly v každé době tolik oblíbené reformy. Koncem 16. století to byla gregoriánská reforma kalendáře, která způsobila posun o několik dnů. V původním kalendáři totiž zimní slunovrat vycházel právě na 13. prosince, den, jenž byl od 6. století stanoven na svátek svaté Lucie (zřejmě v souvislosti s jejím jménem odvozeným z latinského lux – světlo).

Tato křesťanská světička žijící na přelomu 3. a 4. století je dodnes patronkou slepců, ale i švadlen, písařů a jiných řemesel závislých na dobrém zraku. Podle legendy si totiž na důkaz odmítnutí pohanského nápadníka a tedy pevnosti své křesťanské víry vyrvala oči, kvůli nimž se do ní mladík zamiloval.

V lidovém prostředí se k tomuto dni vázala řada obrádních jevů. Po vesnicích chodily tíše syčící bíle zahalené tajemné postavy se zamoučenými tvářemi a při návštěvě stavení kontrolova-

ly, zdali se dodržuje zákaz předení a draní peří, který od tohoto dne platil. Lucky nebo „luce“, jak byly na Valašsku nazývány, mívaly v ruce nejčastěji husí peroutku, jíž ometaly přítomné i předměty v místnosti na znamení čistoty a vymetení nemocí a zlých duchů, zvláště čarodějnic.

Ty měly v době nadvlády dlouhých nocí obzvláštní moc. Na ochranu proti nim v tento den vykrápěli stavení svěcenou vodou, nad dveře chlévů psali svě-

cenou křídou křížky a podobně.

Období 12 dní od Lucie do Vánoc bylo též vhodné k věštění – předpovídalo se hlavně počasí a budoucí ženiši. Počasí se věštilo tak, že se na dveře nebo trámy nakreslilo 12 kruhů, přičemž každý připadl měsíci následujícího roku. Podle počasí každého dne se kruh vybarvil – prázdný znamenal jasno, plný zamračeno nebo déšť.

Svobodná děvčata v těchto dvanácti dnech hádala, za koho se

vdají: na 12 lístků napsala jména chlapců, uložila je pod polštář a každé ráno jeden zničila. Či jméno zůstalo jako poslední, ten se měl stát dívčíným mužem.

Chcete-li i vy spatřit tyto tajemné bytosti, pak určitě navštivte Zámecké adventní kouzlení na vsetínském zámku 16. prosince od 14 hodin.

Mgr. Milada Fohlerová, etnograf, Muzeum regionu Valašsko, Vsetín Foto: Obchůzka Lucek. Francova Lhota 1974